muistopuheet.fi

Rakkaat läheiset, ystävät, naapurit, kahvilan väki ja asiakkaat – kiitos, että olette täällä.

Me olemme kokoontuneet muistamaan Sari Anneli Mäkistä, meidän äitiä, Sannua. Minulle hän oli se, jonka nauru kuului ensin ja vasta sitten hän itse ilmestyi ovensuuhun, essu liehuen ja katse valmiina etsimään, kuka tarvitsee juuri nyt kupin kahvia, halauksen tai pienen tönäisyn eteenpäin.

Äiti syntyi Tampereella 27. marraskuuta 1965 ja lähti meistä maaliskuussa 2026, 60-vuotiaana. Hänen matkansa alkoi Hervannasta, jossa opittiin jo varhain, miten pidetään pihapiiri liikkeessä ja ovet avoinna. Hän opiskeli restonomiksi, mutta paperitaskua enemmän häntä kiinnosti se, mitä tapahtuu tiskin yli – katseiden ja sanojen välissä, siinä hetkessä, kun joku tuntuu kuuluvansa joukkoon.

Hän meni naimisiin Tomin kanssa vuonna 1991. Meitä lapsia on kaksi: minä, Iida, ja Eemil. Perhe kasvoi myöhemmin vielä rakkaudella, kun Lumi ja Oiva saapuivat maailmaan ja ottivat paikkansa mummun sylissä – sekä koira Ruu, joka oppi nopeasti, missä kaurakeksipurkki oikeasti säilytettiin.

Äidin elämäntyö oli hänen pieni lounaskahvilansa, joka kasvoi kaupunginosan olohuoneeksi. Siellä syntyi ystävyyksiä, kesätyöt jaetuille hymyille, ja muutama parisuhdekin, joista äiti vitsaili, että “tää on varmaan se meidän talon erikoisannos”. Hän oli yrittäjä, kyllä, mutta ennen kaikkea hän oli ison pöydän kokoaja. Hän uskoi lähiruokaan ja sesonkeihin, siihen että parsakausi on oikeasti syy iloita, ja että syksyllä sipulit kuuluvat pannulle samaan aikaan tarinoiden kanssa. Hän palkkasi nuoria, antoi ensimmäisen mahdollisuuden ja tarjosi toisen, kun ensimmäinen meni sähläten – koska hänen maailmassaan moka oli vain kohta, josta noustaan oppia rikkaampina.

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

Kahvilan avajaisaamu on rakkain muistoni. Keittiö tuoksui kanelilta ja kahvilta, ja äiti ojensi minulle ensimmäisen pullapeltiin kaiverretun kauhan. Siinä luki: “Jaetaan ilo aina kahdella.” Hän sanoi sen hymyillen, mutta katsoi niin, että ymmärsin: tämä ei ollut pelkkä lause. Tämä oli työtapa. Tämä oli elämänasento. Ja siitä tuli myös meidän välinen sopimus – yhteistyökumppaneina elämässä, jaoimme arjen ilot ja surut, vuorotellen vetovastuussa, aina samaan suuntaan.

Äiti oli energinen ja rohkea. Hän ei pelännyt uusia ideoita, hän pelkäsi enemmän sitä, että ovi jäisi kiinni ja joku ei uskaltaisi tulla sisään. Hän oli vieraanvarainen ja kekseliäs. Jos joku sanoi, ettei ehdi syödä, hän paketoi mukaan “taskulounaan”. Jos joku epäröi, hän keksi välittömästi kiertotien – joskus ihan konkreettisesti, kun maratonreitti tuntui pitkältä ja hän oikaisi henkisesti sanomalla: “Väliaikamaali tähän. Otetaan loput hyvän kahvin voimin.” Hän juoksi maratoneja omalla tavallaan – hitaasti mutta varmasti, keräten reitiltä maisemia ja kanssajuoksijoita tuttuine tarinoineen. Se oli hänelle sopiva vauhti: juuri sellainen, jossa ehtii huomata toiset.

Kesäisin äiti latautui mökillä järven rannalla. Siellä hän otti valokuvia varpaistaan laiturin nokassa ja totesi, että “kaikki maailman tärkeät palaverit kannattaa pitää veden äärellä”. Hän kuvasi auringonlaskut kolmeen kertaan – ensin kameralla, sitten kahvikupin reunaan jäävänä vaahdon kaarena, ja lopuksi meihin lapsiin tarttuvana rauhana, joka seurasi kotiin saakka. Ja kun aamukaste kimalsi, hän lähti metsään etsimään sieniä ja marjoja – ja palasi usein kirpputorin kautta, “koska sinne ilmestyi varmaan yön aikana aarteita”. Hänellä oli kyky nähdä käyttöä ja kauneutta sielläkin, missä muut näkivät vain laatikon, jonka kansi ei ihan istu.

Äidin arvot olivat yksinkertaiset ja vaativat: yhteisöllisyys, reilu peli, ilo työnteossa ja se, että jokainen ansaitsee toisen mahdollisuuden. Hän kehui nuorta harjoittelijaa, joka oli paistanut sämpylät liian ruskeiksi, näin: “Siinä on rapeutta, josta moni maksaisi.” Sitten hän näytti, miten uuni säädetään asteen verran alas ja elämä pykälän verran lempeämmäksi. Hänen johtajuutensa oli pehmeää, mutta se kantoi. Siksi niin moni nuori löysi meiltä ensimmäisen palkkansa, mutta vielä tärkeämmin – ensimmäisen uskonsa itseensä.

Me kaipaamme hänen tarttuvaa nauruaan. Sitä, joka rullasi pitkin kahvilasalia kuin aalto ja nosti kaikki hetkeksi samaan rytmiin. Me kaipaamme pullan tuoksua, joka kertoi jo ovella, että tänään on turvallinen päivä. Me kaipaamme tapaa, jolla hän sai jokaisen tuntemaan itsensä tervetulleeksi – ei niin, että “istu siihen”, vaan niin, että “tämä pöytä on ollut koko ajan sinua odottamassa”.

Äiti, sinä opetit meille reitin läpi vaikeiden aikojen. Kun pelotti, pilkoit päivän pieniksi palasiksi. Kun suretti, toit pöytään jotakin lämmintä ja sanoit: “Syödään ensin. Sitten katsotaan.” Kun onnistuttiin, huusit keittiöstä: “Tuokaa kulho – jaetaan ilo aina kahdella!” Ja me jaoimme. Siksi tänäänkin, tässä muistotilaisuudessa, haluan uskoa, että jaamme tämänkin – surun ja kiitollisuuden – niin että kumpikaan ei jää kenellekään liian raskaaksi.

Haluan kiittää kahvilan henkilökuntaa – te, jotka olette pitäneet talon liikkeessä ja sydämen lämpimänä. Te tunnette reseptit ja sen, milloin pitää kääntää lämpöä, milloin lisätä ripaus sokeria tai suolaa ja milloin vain kuunnella. Te olitte äidille paljon enemmän kuin tiimi. Te olitte hänen arjen joukkuetoverit. Ja kiitos teille, asiakkaat, naapurit, satunnaiset ohikulkijat, joista tuli vakiokasvoja. Te teitte pöydistä tarinoita, ja tarinoista yhteisön. Äiti uskoi, että hyvä kahvila ei ole koskaan vain yritys – se on paikka, jossa joku uskaltaa tulla sisään ensimmäistä kertaa ja palaa, koska joku muisti nimen.

Muistan yhden syksyisen päivän, kun kahvilaan tuli nuori, joka oli myöhässä kaiken kanssa – vuokran, unien ja toivon. Hän istui hiljaa ikkunapöydässä. Äiti huomasi hänet heti ja vei lautasen pöytään sanomatta hintaa. “Syöt ensin, puhutaan sitten.” Myöhemmin sama nuori tuli meille kesätöihin. Syksyllä hän toi tuliaisiksi uudenlaisen sämpylätaikinan ja kertoi päässeensä opiskelemaan. Tämä oli sitä, mitä äiti tarkoitti toisen mahdollisuuden arvolla – ei teoriassa, vaan käytännössä, leivänmuruissa ja tiskausvuoroissa.

Sannu-nauru ja Sannu-kiire. Ne kaksi kulkivat usein yhdessä. Kiire ei tarkoittanut hötkyilyä, vaan tarkkaa silmää sille, missä juuri nyt tarvitaan lisäkättä. Hän saattoi keskeyttää keskeneräisen leipätaikinan, kun joku tuli ovelle itku

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

kurkussa. Hänellä oli taito katsoa niin, että hetki venyi sen verran, että kyynel ehti valmiiksi ja olo keveni. Ja sitten taikina sai taas jatkaa kohoamistaan, ehkä vähän rikkaampana.

Äidin kanssa elämä oli maanläheistä ja aitoa. Hän osasi iloita, mutta hän myös puhui rehellisesti siitä, mikä mätti. Hänen ratkaisunsa eivät olleet juhlapuheita vaan käytännön tekoja: muovipussi sateessa kengän päälle, lisähuopa syysillassa, ja varakauha esille, kun ensimmäinen tippui lattialle. Ei dramaattisuutta – vain elämää, joka pysyy käynnissä, koska ihmiset pitävät sen liikkeessä.

Ja vaikka äiti rakasti työtään, hän osasi myös pysähtyä. Mökkilaiturilla hänellä oli tapana laskea sormilla kolme syvää hengitystä ja sanoa: “Nyt ollaan tässä.” Se oli hänen tapansa muistuttaa, että kiirekin tarvitsee hengityksen. Ja että hyvä työ syntyy siitä, että näkee aamukasteen ja uskaltaa päästää siitä yhden kuvan verran irti.

Tänään, kun me laulamme, muistelemme ja halaamme, me teemme sen hänen tavallaan: jaetaan kaikki kahdella, ja jos joku ei jaksa, jaetaan kolmella. Hän toivoi, että hänen lempikappaleensa soi – Vesalan Tequila. Kun se hetki tulee, annetaan kappaleen tehdä se, minkä äiti osasi niin hyvin: keventää hetkeä, nostaa suupieliä hieman ja muistuttaa, että ilo ei katoa, vaikka ihminen katoaa katseelta.

Äiti, sinä jätit meille reseptikirjan, jossa on tahroja ja merkintöjä marginaalissa. Siellä lukee: lisää kourallinen rohkeutta, älä säästele naurua, muista sesonki – sekä ruoassa että elämässä. Ja takakannessa meidän kauhamme kaiverrus: jaetaan ilo aina kahdella. Tuo lause ei vanhene. Se toimii myös tänään.

Me lupaamme jatkaa sitä, minkä aloitit. Pidetään ovet auki. Palkataan nuoria, joilla on enemmän yritystä kuin kokemusta. Kuunnellaan ennen kuin neuvotaan. Ja kun joku palaa takaisin, vaikka ensimmäinen kerta meni pieleen, sanotaan: hyvä että tulit – aloitetaan tästä.

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

Lumi ja Oiva, teidän mummunne opetus oli yksinkertainen: kun jaat pullan, jaa myös pöytä. Se tarkoittaa, että kaikkein makeinta on yhdessä. Kun te joskus leivotte, muistakaa tehdä yksi ylimääräinen pellillinen naapurille. Niin mummu teki, ja siksi naapurit pysyivät lähellä.

Tomi, kiitos siitä, että olit äidin vierellä tämän kaiken ajan – kumppanina, joka tiesi, missä on varakauha ja milloin on aika sulkea kahvila tunniksi ja ajaa mökille. Eemil, me jatkamme yhdessä – sinä ja minä – sitä yhteistyötä, jonka äiti meille opetti: yksi sekoittaa, toinen paistaa, molemmat maistavat.

Ja te kaikki, jotka toitte elämäänne hänen pöytäänsä, kiitos. Teidän tarinanne loivat taloon lämmön, joka ei sammu, vaikka kahvipannu joskus naksuu hiljaa. Me kannamme Sannua mukanamme siinä, miten avaamme oven, miten kuuntelemme työntekijää, miten sanomme lapselle: syödään ensin, sitten katsotaan.

Surumme on totta, mutta niin on myös ilo, jota hän kylvi. Kun poistutte tänään, viekää mukananne pieni pala hänen tavastaan olla. Naura niin, että joku kääntyy katsomaan. Tee ruokaa niin, että naapurikin haistaa. Kysy nuorelta, haluaisiko hän yrittää uudestaan. Siinä on hänen perintönsä, jota mikään kalenteri ei pyyhi.

Äiti, Sannu, kiitos työstä, jonka teit käsilläsi, ja kodista, jonka teit sydämilläsi – meidän ja monen muun. Kiitos rohkeudesta aloittaa, kun kaikki oli vielä kesken. Kiitos siitä, että opetit meille, miten ilo jaetaan – ja miten suru jaetaan, jotta sitä jaksaa kantaa.

Me päästämme sinut nyt lempeästi irti.

Mutta pidämme sinut arjessa kiinni jokaisessa naurussa, joka kuuluu ennen ihmistä, jokaisessa pullantuoksussa, joka kertoo, että sisällä on paikka sinua varten.

Ja kun Tequila soi, hymyillään sinulle. Sinä olisit käskenytkin.

Tämä puhe luotiin osoitteessa muistopuheet.fi Vastaa muutamaan kysymykseen ja luo oma personoitu puheesi nyt osoitteessamuistopuheet.fi
Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi